

Бородулиха ауданының 2025-2029 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын бекіту туралы

Абай облысы Бородулиха аудандық мәслихатының 2025 жылғы 3 қарашадағы № 37-2-VIII шешімі

Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексінің 365-бабы 3-тармағының 1) тармақшасына, Қазақстан Республикасының "Қазақстан Республикасындағы жергілікті мемлекеттік басқару және өзін-өзі басқару туралы" Заңының 6-бабы 1-тармағының 15) тармақшасына, Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-п "Жергілікті атқарушы органдарға коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу бойынша әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы" бұйрығына сәйкес Бородулиха аудандық мәслихаты ШЕШТІ:

1. Бородулиха ауданының 2025-2029 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы осы шешімнің қосымшасына сәйкес бекітілсін.

2. Осы шешім оның алғашқы ресми жарияланған күнінен кейін он күнтізбелік күн өткен соң қолданысқа енгізіледі.

Аудандық мәслихат төрағасы

С. Урашева

Бородулиха аудандық
мәслихатының
2025 жылғы 3 қарашадағы
№ 37-2-VIII шешіміне
қосымша

БОРОДУЛИХА АУДАНЫНЫҢ 2025-2029 ЖЫЛДАРҒА КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ БАҒДАРЛАМАСЫ

Бекітілді
Бородулиха ауданы әкімінің
орынбасары
Н.Казембеков
" ____ " _____ 2025ж.

Бородулиха ауданы

МАЗМҰНЫ

№	Атауы	
1	Бағдарлама паспорты	3
2	Терминдер мен анықтамалар, қабылданған қысқартулар	6
3	Кіріспе	8

4	1. Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты іске асыру	9
5	2. Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесіне қатысушылардың міндеттері	10
6	3. Қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың орталықтандырылмаған жүйесіне қатысушылардың міндеттері	11
7	4. Аймақтың жалпы мәліметтері	11
8	5. Қалдықтарды басқарудың ағымдағы жағдайын талдау	12
9	6. Бағдарламаның мақсаты, міндеттері және нысаналы көрсеткіштері	22
10	7. Бағдарламаның негізгі бағыттары, қойылған мақсаттарға қол жеткізу жолдары және тиісті шаралар	24
11	8. Іс-шаралар жоспары	27

1. Бағдарлама паспорты

Бағдарлама атауы	Абай облысы Бородулиха ауданы бойынша 2025-2029 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы
Бағдарламаны әзірлеу себептері	Қазақстан Республикасының 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚРЗ Экологиялық Кодексінің 365-бабы
Бағдарламаны іске асыру мерзімі	2025 – 2029 жылдар
Жауапты мемлекеттік орган	"Абай облысы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі
Бағдарламаның мақсаттары	Абай облысы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесін құру, өндіріс және тұтыну қалдықтарын жауапты басқаруды қамтамасыз ету, қалдықтардың түзілуін болдырмау және азайту, оларды қайталама экономикалық айналымға тарту, оның ішінде: - қалдықтарды экологиялық бағдарланған жинау, сақтау, кәдеге жарату, қайта өңдеу және кәдеге жарату инфрақұрылымын құру және дамыту; - экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық заңнаманың талаптарына сәйкес келмейтін аумақтарды рекультивациялау объектілерін анықтау немесе оларды жою; - қалдықтарды кәдеге жарату үлесіне қол жеткізу үшін жағдайларды қамтамасыз ету – жиналған қалдықтардың жалпы көлемінің 10 %;

	- экологиялық білім беру және қалдықтарды жауапкершілікпен басқару бойынша халықтың экологиялық мәдениетін қалыптастыру.
Бағдарламаның негізгі іс-шаралары	1) Абай облысы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтарды кешенді басқарудың ұйымдық-экономикалық негіздерін қалыптастыру; 2) әртүрлі қалдықтарды, соның ішінде қауіпті қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін ұйымдастыру; 3) инфрақұрылымдық ұйымдардан қалдықтарды бөлек жинауды енгізу 4) қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу жүйесін енгізу 5) халықты қалдықтарды бөлек жинау жұмыстарына түсіндіру және тарту бойынша іс-шаралар мен науқандарды өткізу 6) коммуналдық қалдықтарды басқару бойынша өңірлік операторларды конкурстық іріктеу мақсатында: - қатты тұрмыстық қалдықтарды өңдеу объектілерін салу және реконструкциялау; - экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық заңнама талаптарына сәйкес келмейтін қатты тұрмыстық қалдықтарды орналастыру объектілерін пайдаланудан шығару және рекультивациялау; - қалдықтарды басқару саласындағы инвестициялық жобаларды мемлекеттік қолдауды қамтамасыз ету, қалдықтарды басқару жүйесінің объектілерін салу және (немесе) реконструкциялау мақсатында шарттар (келісімшарттар) жасасу.
Бағдарламаны іске асырудан күтілетін нәтижелер	1) халықты қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметтерімен қамтуға қол жеткізу - 100%; 2) халықтан қайталама ресурстарды қабылдау пункттерінің санын арттыру: 2029 ж. – 18-ге дейін; 3) қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау процесіне тартылған халықтың үлесі – 2029 жылдың соңына қарай кемінде 50%; 4) 2029 жылдың соңына қарай жиналған қалдықтардың жалпы көлемінің 15%-ға дейін қайта өңделген қатты тұрмыстық қалдықтар үлесіне қол жеткізу; 5) қатты тұрмыстық қалдықтарды кәдеге жаратуға (кәдеге жаратуға) жіберілетін қатты тұрмыстық қалдықтар үлесін – 2029 жылдың соңына қарай кемінде 15%-ға азайту; 6) анықталған рұқсат етілмеген қалдықтарды орналастыру орындарының жалпы санындағы жойылған қалдықтардың үлесі - 2029 жылдың қорытындысы бойынша 100 %; 7) Бородулиха ауданында қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау желісі бар полигон құрылысы – 2029 жылға дейін 1 полигон;

	8) 2029 жылға дейін полигондарды жою және мелиорациялау – 100%; 9) қоқыс контейнерлерімен 100% қамтамасыз ету; 10) қалдықтарды бөлек жинауға арналған контейнерлермен қамтамасыз ету – 2029 жылға қарай талаптың 100%
Бағдарламаны іске асыруды бақылауды ұйымдастыру	Бағдарлама іс-шараларының орындалуын бақылауды жауапты бағдарламаны орындаушы жүзеге асырады.
Бағдарлама орындаушылары	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, коммуналдық қалдықтарды жинау, шығару, өңдеу, кәдеге жарату және кәдеге жарату жөніндегі субъектілер; мемлекеттік органдар, әлеуметтік нысандар, заңды тұлғалар, жеке кәсіпкерлер, үкіметтік емес ұйымдар, халық және басқа да мүдделі тұлғалар.
Бағдарламаны қаржыландыру көздерінің көлемі	Жергілікті бюджет Жеке инвестиция Қаржыландыру көлемі тиісті кезеңде Абай облысы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы іс-шараларды қаржыландыру үшін жергілікті атқарушы органдарға берілген бюджет қаражатының көлеміне байланысты айқындалады.

ТЕРМИНДЕР МЕН АНЫҚТАМАЛАР

Биологиялық ыдырайтын қалдықтар - анаэробты немесе аэробты ыдырауға қабілетті қалдықтар, соның ішінде бақша және саябақ қалдықтары, сондай-ақ тамақ өнеркәсібінің қалдықтарымен салыстырылатын тамақ қалдықтары, макулатура.

Коммуналдық қалдықтар - тұтыну қалдықтары, соның ішінде:

1) үй шаруашылықтарының аралас қалдықтары мен бөлек жиналған қалдықтары, сонымен қоса, қағаз және картон, шыны, металдар, пластмассалар, органикалық қалдықтар, ағаш, тоқыма бұйымдары, орауыштар, пайдаланылған электр және электрондық жабдықтар, батареялар мен аккумуляторларды қоса алғанда;

2) егер мұндай қалдықтар сипаты мен құрамы жағынан үй шаруашылықтарының қалдықтарына ұқсас болса, аралас қалдықтар және басқа көздерден бөлек жиналған қалдықтар.

Ірі көлемді қалдықтар - тұтыну және шаруашылық қызметтің (тұрмыстық техника, жиһаз және басқа) өзінің тұтыну қасиеттерін жоғалтқан және көлемі бойынша мамандандырылған көлік құралдарында тасымалдау мүмкіндігін болдырмайтын қалдықтар.

Электрондық және электр жабдығының қалдықтары - қалдықтарға жатқызылған, жарамсыз немесе пайдаланудан шыққан электрондық және электр жабдықтары, оның ішінде оның тораптары, бөліктері, бөлшектері.

Тамақ қалдықтары - тамақ өнімдерін өндіру және тұтыну нәтижесінде пайда болатын тамақ өнеркәсібінің қалдықтарымен салыстырылатын қалдықтар.

Құрылыс қалдықтары - ғимараттарды, құрылыстарды, өнеркәсіптік объектілерді, жолдарды, инженерлік және басқа да коммуникацияларды бұзу, бөлшектеу, реконструкциялау, жөндеу (оның ішінде күрделі) немесе салу процесінде пайда болатын қалдықтар.

Қатты тұрмыстық қалдықтар - қатты күйдегі коммуналдық қалдықтар.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі (бұдан әрі — орталықтандырылған жүйе) - меншік нысанына және қызмет түріне қарамастан, тұрғын үйлерде не жеке тұрған ғимараттарда (құрылыстарда) тұратын (тұрған) және (немесе) өз қызметін жүзеге асыратын және меншік құқығында контейнерлік алаңдар мен контейнерлері жоқ жеке және заңды тұлғаларды қамтамасыз ету шеңберінде жергілікті атқарушы органдар ұйымдастыратын жүйе, сондай-ақ меншік құқығында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау жөніндегі қызметтер, ортақ пайдаланылатын жерлерде орналасқан контейнерлік алаңдар мен контейнерлер бар жүйе.

Контейнерлік алаңдар - қатты тұрмыстық қалдықтарды тасымалдауды жүзеге асыратын мамандандырылған көлікке арналған кірме жолдары бар, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер орналастырылатын қалдықтарды жинақтауға арналған арнайы алаңдар.

Қабылданған қысқартулар:

ЖСҚ - жобалау-сметалық құжаттама

ҚМЖ - құрылыс-монтаждау жұмыстары

ЭК - Экологиялық кодекс

ҚР - Қазақстан Республикасы

ҚҚББ - коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы

ҚШҰ - қоқыс шығаратын ұйым

ЭжТРМ - Экология және табиғи ресурстар министрлігі

ЖАО - Жергілікті атқарушы орган

КІРІСПЕ

Коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы (бұдан әрі - Бағдарлама) Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің (бұдан әрі-ҚР ЭК) 365-бабына сәйкес әзірленді.

Абай ауданы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеудің ағымдағы жағдайына талдау жүргізіліп, экологиялық заңнама талаптарына сәйкес

коммуналдық қалдықтарды басқару жүйесін ұйымдастыру бойынша бағыттар белгіленіп, іс-шаралар кешені әзірленді.

Бағдарлама 2025-2029 жылдарға арналған. ұлттық стратегиялық, бағдарламалық және тұжырымдамалық құжаттардың басымдықтарын, сондай-ақ халықаралық тәжірибені ескере отырып, осы жүйені жетілдірудің мақсаттарын, міндеттері мен көрсеткіштерін және оларға қол жеткізу шараларын белгілейді.

Бағдарламаны іске асыру Абай ауданы Бородулиха ауданында тұрмыстық қалдықтарды басқару жүйесін жетілдіруге, атап айтқанда облыстың барлық елді мекендерін қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаумен қамтамасыз етуге, бөлек жинау жүйесін құруға, коммуналдық қалдықтарды тасымалдау және өңдеу, қалдықтарды кәдеге жарату және кәдеге жарату, кәдеге жарату үшін жіберілетін қалдықтардың көлемін азайту, қалдықтарды басқару туралы халықтың хабардарлығын арттыру. Бағдарламаны іске асыру Абай облысы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтардың қоршаған ортаға теріс әсерін барынша азайтуға мүмкіндік береді.

Бағдарлама келесі нормативтік-құқықтық актілерге және нормативтік құжаттарға сәйкес әзірленді:

- 2021 жылғы 2 қаңтардағы № 400-VI ҚР Экологиялық кодексі;
- 2003 жылғы 20 маусымдағы № 442 ҚР Жер кодексі;
- 2003 жылғы 9 шілдедегі № 481 ҚР Су кодексі;
- Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 9 тамыздағы № 318 бұйрығы "Қалдықтарды басқару бағдарламасын әзірлеу қағидаларын бекіту туралы";
- Қазақстан Республикасы экология, геология және табиғи ресурстар министрінің 2023 жылғы 18 мамырдағы № 154-п бұйрығы "Коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеу жөніндегі жергілікті атқарушы органдарға әдістемелік ұсынымдарды бекіту туралы";
- Қазақстан Республикасы Экология, геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 6 тамыздағы № 314 бұйрығы "Қалдықтар сыныптауышын бекіту туралы";
- Қазақстан Республикасы Денсаулық сақтау министрінің м.а. 2020 жылғы 25 желтоқсандағы № ҚР ДСМ-331/2020 бұйрығы "Өндіріс және тұтыну қалдықтарын жинауға, пайдалануға, қолдануға, залалсыздандыруға, тасымалдауға, сақтауға және көмуге қойылатын санитариялық-эпидемиологиялық талаптар" санитариялық қағидаларын бекіту туралы";
- ҚР Экология және биоресурстар министрлігінің 1997 жылғы 29 тамыздағы 03.3.0.4.01-96 қаулысы. "Өндіріс және тұтыну қалдықтарының қоршаған орта компоненттерінің улы заттармен ластану деңгейін анықтауға арналған әдістемелік нұсқаулық".

1. КОММУНАЛДЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУ САЛАСЫНДАҒЫ МЕМЛЕКЕТТІК САЯСАТТЫ ІСКЕ АСЫРУ

Қазақстан Республикасы Экологиялық кодексінің 365-бабының 3-тармағының талаптарына сәйкес Абай облысы Бородулиха ауданының аудандық мәслихаты өз құзыреті шегінде коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мемлекеттік саясатты бекіту арқылы жүзеге асырады. коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама).

Осы Бағдарлама шеңберінде Абай облысы Бородулиха ауданының әкімдігі коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы мемлекеттік саясатты:

- 1) коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі бағдарламаны әзірлеуді ұйымдастыру және оның іске асырылуын қамтамасыз ету;
- 2) коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу объектілерін салу және орналастыру үшін, оның ішінде контейнерлік алаңдар мен қайталама шикізатты қабылдау пункттерін жайластыру үшін жер учаскелерін беру;
- 3) коммуналдық қалдықтарды басқару кезінде қоршаған орта сапасының нысаналы көрсеткіштеріне қол жеткізуді қамтамасыз ету;
- 4) коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ынталандыру;
- 5) Экологиялық кодекске, коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларына сәйкес коммуналдық қалдықтардың айналымын бақылау, сондай-ақ коммуналдық қалдықтардың көлемін азайтуға, оларды қайта пайдалануға, кәдеге жаратуға, кәдеге жаратуға дайындау деңгейін арттыруға бағытталған шаралар мен экономикалық құралдарды әзірлеу; және кәдеге жаратылатын коммуналдық қалдықтардың көлемін азайту;
- 6) қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, кәдеге жарату және қайта өңдеу, оның ішінде бөлек жинау жүйесінің тиімділігі туралы халықты хабардар ету;
- 7) кәсіпкерлік субъектілерінің қалдықтарын шығару жұмыстарын ұйымдастыру;
- 8) Абай ауданы Бородулиха ауданының құрамына кіретін ауылдар мен ауылдық округтердің жергілікті атқарушы органдары коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы мемлекеттік саясатты:
 - 1) коммуналдық қалдықтарды бөлек жинауды ынталандыру;
 - 2) коммуналдық қалдықтарды жүйелі түрде шығаруды ұйымдастыру.

2. ҚАТТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ЖИНАУДЫҢ ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛҒАН ЖҮЙЕСІ ШЕҢБЕРІНДЕГІ ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ МІНДЕТТЕРІ

Қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі - меншік нысанына және қызмет түріне қарамастан, тұрғын үйлерде не жеке тұрған ғимараттарда (құрылыстарда) тұратын (тұрған) және (немесе) өз қызметін жүзеге асыратын және меншік құқығында контейнерлік алаңдар мен контейнерлері жоқ жеке және заңды тұлғаларды қамтамасыз ету шеңберінде жергілікті атқарушы органдар ұйымдастыратын жүйе, ал сондай-ақ,

меншік құқығында ҚТҚ жинау, тасымалдау қызметтері, ортақ пайдаланылатын жерлерде орналасқан контейнерлік алаңдар мен контейнерлер бар жүйе.

Абай ауданы Бородулиха ауданында қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың орталықтандырылған жүйесі ұйымдастырылмаған.

Ауданның жергілікті атқарушы органдары мыналар арқылы техникалық-экономикалық және экологиялық орынды ескере отырып, орталықтандырылған жүйені ұйымдастыруға міндетті:

1) Экологиялық кодекстің 367-бабының 4-тармағына және Қазақстан Республикасының заңнамасында белгіленген тәртіппен коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу, қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау және тасымалдау нарығына қатысушыларды айқындау бойынша конкурс (тендер) өткізу; Экологиялық кодекстің 365-бабының 2-тармағының 1) тармақшасына сәйкес қоршаған ортаны қорғау саласы;

2) халықтың санына, қалдықтардың жинақталу қарқынына және олардың факторларының әсер ету мерзіміне қарай белгіленетін тиісті елді мекендегі контейнерлер учаскелерінде бөлек жинауға арналған контейнерлердің қажетті санын (кемінде 2) орнатуды ұйымдастыру;

3) елді мекендегі контейнер алаңдарының және қайталама шикізатты қабылдау пункттерінің орналасуын айқындау;

4) Экологиялық кодекстің 365-бабына және қоршаған ортаны қорғау саласындағы уәкілетті орган бекітетін тізбеге енгізілген қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы ұлттық стандарттарға сәйкес контейнер алаңдары мен пайдаланылған контейнерлерді біркелкі салуды немесе реконструкциялауды жүзеге асыру. Экологиялық кодекстің 368-бабының 5-тармағы;

5) бөлек жиналған қалдықтарды тасымалдауды ұйымдастыру

6) қалдықтарды бөлек жинау бойынша халыққа түсіндіру және ақпараттық жұмыстарды ұйымдастыру.

3. ҚАТТЫ ТҰРМЫСТЫҚ ҚАЛДЫҚТАРДЫ ЖИНАУДЫҢ ОРТАЛЫҚТАНДЫРЫЛМАҒАН ЖҮЙЕСІНЕ ҚАТЫСУШЫЛАРДЫҢ МІНДЕТТЕРІ

Бөлек ғимараттарда (құрылыстарда) қызметін жүзеге асыратын заңды тұлғалар мен жеке кәсіпкерлер орталықтандырылған жүйеге кірмейтін қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы кәсіпкерлік субъектілерінің қызметтерін пайдаланған кезде қатты тұрмыстық қалдықтарды тасымалдауға шарт жасасуға міндетті. Заңға сәйкес рұқсаттар мен хабарламалар тізіліміне енгізілген қалдықтармен жұмыс істеу саласындағы кәсіпкерлік субъектілері.

4. АЙМАҚТЫҢ ЖАЛПЫ МӘЛІМЕТТЕРІ

Абай ауданы Бородулиха ауданына 17 ауылдық округ және 49 ауыл кіретін 1 кенттік округ кіреді (1-кесте). Халық негізінен жеке секторда тұрады, жалпы халық саны 36775 адамды құрайды.

1-кесте

Ауылдық округтер	Елді мекендер	Халық саны
Андреев ауылдық округі	Михайличенково ауылы	609
Бақы ауылдық округі	Коростели ауылы	1 134
	Тарск ауылы	
Бел-Ағаш ауылдық округі	Бел-Ағаш ауылы	5 323
	Зенковка ауылы	
	Бековка ауылы	
	Беккарьер ауылы	
	Умурзак ауылы	
Бородулиха ауылдық округі	Бородулиха ауылы	6 288
	Успенка ауылы	
	Знаменка ауылы	
	Барышовка ауылы	
	Поднебесное ауылы	
Дмитриев ауылдық округі	Дмитриевка ауылы	1 100
	Боровое ауылы	
Жезкент кенттік округ	Жезкент кенті	8 638
Жернов ауылдық округі	Жерновка ауылы	959
	Боровлянка ауылы	
	Поллог ауылы	
Зубаир ауылдық округі	Зубаир ауылы	407
	Байтанат ауылы	
	Жанаауыл ауылы	
Краснояр ауылдық округі	Красный Яр ауылы	543
	Уба-Форпост ауылы	
	Речное ауылы	
Құнарлы ауылдық округі	Песчанка ауылы	798
	Жарбұлақ ауылы	
Новодворов ауылдық округі	Ивановка ауылы	1 143
	Сосновка ауылы	
	Березовка қосалқы шаруашылығы	
	Березовка шипажайы	
Новопокров ауылдық округі	Новопокровка ауылы	2 445
	Сарноғай ауылы	
	Қарағайлы ауылы	
	Жаңа Шүлба ауылы	

Жаңа Шұлба ауылдық округі	Пролетарка ауылы	2 739
	Солоновка ауылы	
Переменов ауылдық округі	Переменовка ауылы	1 945
	Орловка ауылы	
	Андроновка ауылы	
	Ремки ауылы	
Петропавлов ауылдық округі	Петропавловка ауылы	1 145
	Изатула ауылы	
Подборный ауылдық округі	Камышенка ауылы	856
	Михайловка ауылы	
Степной ауылдық округі	Шелехово ауылы	280
	Орловка ауылы	
Таврия ауылдық округі	Буркотово ауылы	423
	Сахновка ауылы	

5. ҚАЛДЫҚТАРДЫ БАСҚАРУДЫҢ АҒЫМДАҒЫ ЖАҒДАЙЫН ТАЛДАУ

2021-2023 жылдарға арналған түзілетін қатты қалдықтардың көлемі 14724 тоннаны құрады:

- 2021 – 5 068 тонна.
- 2022 – 4 561 тонна;
- 2023 – 5 095 тонна.

2023 жылдың соңына қарай:

- заңды тұлға жинаған және тасымалдаған – 4105 тонна;
- үй шаруашылықтарынан – 3 668 тонна;
- өзіндік есеп – 990 тонна, оның ішінде шаруашылықтардан 710 тонна.

2024 жылғы қыркүйектегі жағдай бойынша Абай облысының Бородулиха ауданында 13 қатты тұрмыстық қалдықтар үйіндісі бар, оның ішінде 2 учаскеге тиісті рұқсат қажет (2-кесте).

2-кесте

Объектінің атауы, үлестестігі	Жақын маңдағы тұрғын үй мен басқа да объектілерді көрсете отырып, мүліктің орналасқан жері	Рұқсаттардың болуы, №, күні, шығарған	Полигон алаңы, полигон, шламды сақтау сыйымдылығы және т.б.	Объектіні пайдаланудың басталған жылы (жабылуы, жұмысын қайта бастау)
1	2	3	4	5
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Бородулиха ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік	Бородулиха а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге		1980

мекемесі қатты тұрмыстық қалдықтар полигоны		жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	6 га	
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Жаңа Шүлбі ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі қатты тұрмыстық қалдықтар полигоны	Жаңа Шүлба а.	Рұқсатсыз	3 га	1998
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Петропавлов ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Петропавловка а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	3 га	2014
"Трансэкосервис" ЖШС	Жезкент к.	Рұқсатсыз	5 га	1980
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Құнарлы ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Песчанка а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	1 га	2014
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Дмитриев ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Дмитриевка а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	3 га	2000
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Бақы ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Коростели а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	6 га	2005
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Краснояр ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Красный Яр а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	5 га	2007

"Абай ауданы Бородулиха ауданы Новопокров ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Новопокровка а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	5 га	1995
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Бел-Ағаш ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Бел-Ағаш а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	3 га	1999
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Белағаш ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Зенковка а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	3 га	2000
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Зубаир ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Зубаир а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	3 га	2010
"Абай ауданы Бородулиха ауданы Дала ауылдық округі әкімінің аппараты" мемлекеттік мекемесі	Шелехово а.	ҚТҚ полигонына қызмет көрсетуге жер учаскесіне мемлекеттік акт берілді	3 га	2011

"Ғарыш Сапары" ғарыштық мониторингінің мәліметтері бойынша 2024 жылы Бородулиха ауданы Петропавл ауылдық округінің аумағында 2 рұқсат етілмеген полигондар орны анықталды, олар Петропавл ауылдық округінің әкімдігімен 2024 жылғы 12 тамызда жойылды. және Изатула ауылындағы "Семей орманы" ГЛПР филиалы.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және жинақтау орындарына шығару бойынша іс-шаралар:

- "ТрансЭкоСервис" ЖШС (Бородулиха ауылдық округі);
- ЖП "Жданов Роман Сергеевич" (Жезкент ауылдық округі);
- АЖ "Добро" (Жезкент ауылдық округі).

Бородулиха ауданының басқа ауылдық округтерінде тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау және шығару бойынша ұйымдар жоқ.

Коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы инфрақұрылымның жай-күйі туралы жалпы ақпарат 3-кестеде келтірілген.

№ п/п	Көрсеткіштер	Өлшем бірлігі	Саны
			2024
1	Бөлек жинау	тонна	жоқ
2	Қалдықтарды тасымалдау жөніндегі арнайы техника	бірлік	50
3	Коммуналдық қалдықтарды сұрыптау	м3	3
4	Коммуналдық қалдықтарды қайта өңдеу	м3	жоқ
5	Коммуналдық қалдықтарды жыл сайын көму	тонна	жоқ
6	Жабдықталған полигондар	бірлік	жоқ
7	Жабдықталмаған полигондар (қоршаусыз және жарықтандырусыз, қоқыс газын бұрмалаусыз)	бірлік	жоқ

Қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау
Абай облысының Бородулиха ауданы бойынша қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге халық үшін жаңа тарифтер әзірленді.

Атауы	Жинақталу нормасы Жылна 1 тұрғынға м3	Есептік бірлігі	Қызметтердің құны ТБО (ҚҚС-сыз тенге)			Барлығы (ҚҚС-сыз тенге)
			Жинау және тасымалдау	Көму	Сұрыптау	
Жайлы үйлер	1,92	Бір тұрғынға айына	429,88	-	-	429,88
Жайлы емес үйлер	2,0		447,79	-	-	447,79
Жеке және заңды тұлғалар үшін бірлігіне (- көлеміне) жылдық тариф		1 м3	2686,77	-	-	2686,77

Сондай-ақ Бородулиха ауданы бойынша тұрмыстық қалдықтарды жинақтау объектілерінің жекелеген түрлері үшін коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормасы әзірленді.
Қалдықтарды жинау және тасымалдау тәртібі коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу талаптарына сәйкес жүзеге асырылады.

Қалдықтарды сұрыптау, кәдеге жарату, залалсыздандыру, өткізу жұмыстары жүргізілмейді.

Қалдықтарды қайта өңдеу

Абай облысы Бородулиха ауданында қоқыс өңдеу орындары жоқ.

Қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу объектілерін ұйымдастыру, сондай-ақ әрбір елді мекенде қайта өңдеу үшін шыны ыдыстарды, картон және қара және түсті металл сынықтарын қабылдау пункттерін ұйымдастыру қажет.

Қалдықтарды кәдеге жарату және орналастыру

Қалдықтардың кейбір түрлерін арнайы бөлінген орындарға орналастыру, сондай-ақ мамандандырылған ұйымдар 5-кестеге сәйкес кәдеге жарату қажет.

5-кесте

№ п/п	Қалдықт түрі	Өлшем бірлігі	Қайта өңдеудің қажетті әдістері
1	Сұйық қалдықтар нысаны	м3	Арнайы бөлінген сүзу өрістері
2	Медициналық қалдықтар	кг	Медициналық қалдықтарды жою
3	Биологиялық қалдықтар (ветеринария)	кг	Мал қорымдарында орналастыру
4	Пластмасса қалдықтары	т	Қайта өңдеу
5	Макулатура, картон және қағаз қалдықтары	т	Қайта өңдеу
6	Құрамында сынап бар шамдар мен құрылғылар	шт.	Мамандандырылған ұйымның кәдеге жаратуы
7	Шыны ыдыстар	бут	Қайта өңдеу
8	Шыны қалдықтары	т	ҚТҚ полигоны
9	Түсті және қара металдар	т	Қайта өңдеу
10	Л и т и й , қорғасын-қышқылды батареялар	кг	Мамандандырылған ұйымның кәдеге жаратуы
11	Электрондық және электрлік жабдық	кг	Мамандандырылған ұйымның кәдеге жаратуы
12	Пайдаланудан шыққан көлік құралдары	шт.	Мамандандырылған ұйымның кәдеге жаратуы
13	Құрылыс қалдықтары	м3	Арнайы бөлінген ҚТҚ полигондарының учаскелері
14	Тамақ қалдықтары	м3	Арнайы бөлінген сүзу өрістері

Абай ауданы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтар негізінен мыналардан тұрады:

- ауыл шаруашылығында пайдаланылатын немесе өртенетін тамақ қалдықтары;

- қатты тұрмыстық қалдықтар полигонының арнайы алаңдарына көмілуі тиіс құрылыс қалдықтары;

- макулатураны шаруашылықта да қайта өңдеуге болады;
- шыны ыдыстар;
- металл сынықтары;
- биологиялық қалдықтар;
- медициналық қалдықтар.

Қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының тамақ қалдықтарын шығару және кәдеге жарату бойынша ағымдағы жағдайды талдау

Осы қалалық қалдықтарды басқару бағдарламасын жасау кезінде қоғамдық тамақтандыру кәсіпорындарының тамақ қалдықтарын шығару және кәдеге жарату жағдайы рентабельді еместігіне байланысты нақты механизмге қалыптастырылған жоқ. Облыста жеке шаруашылықтар мен қоғамдық тамақтандыру орындарында түзілетін тамақ қалдықтарының бір бөлігі бөлініп, мал азығына пайдаланылады.

2024 жылға арналған қалдықтардың ағымдағы жағдайының сандық және сапалық көрсеткіштері

Коммуналдық қалдықтардың негізгі үлесін тұрмыстық қалдықтар құрайды – 70%-дан астамы, 15%-ы өндірістік қалдықтар (тұрмыстық қалдықтарға тең), 10%-ы – көше сыпырушылар, 5%-ы – сауда орындарынан шыққан қалдықтар.

2024 жылға арналған қалдықтарды басқару жөніндегі іс-шараларды талдау

Абай ауданы Бородулиха ауданының аумағында барлық қалдықтар жинақтау үшін полигондарға тасымалданады, ал бүгінгі күні қатты тұрмыстық қалдықтар полигондары санитарлық ережелер мен жоюдың экологиялық нормаларының талаптарына сәйкес келмейді.

Қалпына келтіру, экологиялық қауіпсіздікті қамтамасыз ету, полигондар аумағында қоршаулар орнату қажет.

Берілген ақпаратқа сәйкес, Абай ауданы Бородулиха ауданында Бородулиха және Жезкент ауылдық округтерінің тұрғындарына ғана контейнер алаңдары мен коммуналдық қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер (тиісінше 15 және 35 контейнер) берілген. Басқа ауылдық округтерде контейнер немесе контейнер алаңдары жоқ.

Сондай-ақ арнайы техника Бородулиха және Жезкент аудандарына ғана қызмет көрсетеді (тиісінше 1 және 2 қоқыс шығаратын көлік).

Қалдықтардың пайда болу көздерінен қалдықтарды бөлек жинау жүйесі жоқ.

Қалдықтардың органикалық бөлігі полигондарға шығарылмайды. Органикалық қалдықтардың едәуір бөлігі үй жануарларына арналған тағам ретінде немесе үйде компост ретінде пайдаланылады.

Абай облысы Бородулиха ауданы мәслихатының шешімдерімен 2024-2026 жылдарға арналған аудандық бюджетте. елді мекендердің санитарлық тазалығын қамтамасыз ету үшін:

- Жаңа Шүлбі ауылдық округіне 2024 жылға 646 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 675 мың теңге, 2026 жылға – 705 мың теңге);

- Таврия ауылдық округіне 2024 жылға 240 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 251 мың теңге, 2026 жылға – 262 мың теңге);

- Зубаир ауылдық округіне 2024 жылға 298 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 311 мың теңге, 2026 жылға – 325 мың теңге);

- Степное ауылдық округіне 2024 жылға 401 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 419 мың теңге, 2026 жылға – 438 мың теңге);

- Подборное ауылдық округіне 2024 жылға 810 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 324 мың теңге, 2026 жылға – 339 мың теңге);

- Жезкент кенттік округіне 2024 жылға 1360 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 690 мың теңге, 2026 жылға – 721 мың теңге);

- Бақы ауылдық округіне 2024 жылға 390 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 627 мың теңге, 2026 жылға – 655 мың теңге);

- Переменов ауылдық округіне 2024 жылға 744 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 777 мың теңге, 2026 жылға – 812 мың теңге);

- Новодворов ауылдық округіне 2024 жылға 865 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 538 мың теңге, 2026 жылға - 562 мың теңге);

- Новопокров ауылдық округіне 2024 жылға 306 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 359 мың теңге, 2026 жылға - 376 мың теңге);

- Андреев ауылдық округіне – елді мекендерді санитарлық тазартуға қаржы қарастырылмаған;

- Дмитриев ауылдық округіне 2024 жылға 7474 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 558 мың теңге, 2026 жылға - 583 мың теңге);

- Бел-Ағаш ауылдық округіне 2024 жылға 496,4 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 629 мың теңге, 2026 жылға - 657 мың теңге);

- Бородулиха ауылдық округіне 2024 жылға 7474 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 7810 мың теңге, 2026 жылға - 8162 мың теңге);

- Петропавл ауылдық округіне 2024 жылға 290 мың теңге бөлінді (2025 жылға – 672 мың теңге, 2026 жылға - 702 мың теңге).

Бұл қаражат коммуналдық қалдықтарды жедел және сапалы басқаруға жеткіліксіз.

Қалдықтарды жинау және қайта өңдеу тарифтерін ескере отырып, елді мекендердің санитарлық тазалығын қамтамасыз ету үшін қажетті ресурстар қалдықтарды жинау мен өңдеуге бекітілген тарифтер негізінде бөлінуі тиіс.

Тұрғындарға қоқыстарды бөлек жинау қажеттілігі туралы түсіндіру жұмыстары жүргізілмейді.

Қажет:

- әрбір ауылдық округке 1 ауылдық округке 50 контейнер (барлығы 900 контейнер) көлемінде қалдықтарды бөлек жинауға арналған контейнерлер беру;
- әрбір ауылдық округте шыны ыдыстарды, қоқыс жәшіктерін, металл сынықтарын қабылдау пункттерін ұйымдастыру;
- Бородулиха ауданының барлық ауылдық округтерінде халықтан қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды қамтамасыз ету үшін 10 бірлік көлемінде коммуналдық қалдықтарды жинау және шығару үшін қосымша арнайы техника сатып алу;
- аудандарда санитарлық тазалықты қамтамасыз ету үшін қаржыландыру қажеттілігін қайта есептеу;
- коммуналдық қалдықтарды жауапкершілікпен жинауды насихаттау және ақпараттандыру бойынша іс-шараларды әзірлеу.

Абай облысы Бородулиха ауданы бойынша коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыру үшін мынадай пайыздық арақатынас ұсынылады: 2025 жылға – 50% жергілікті бюджет және 50% инвестиция, 2029 жылға қарай көрсеткіштерге кезең-кезеңімен қол жеткізумен: жергілікті бюджет 10%, 90 % инвестиция.

Аймаққа (орналастыруға жарамды жер учаскесіне) және қалдықтарды қайта өңдеу кәсіпорындарына қатысты қайта өңдеу пункттеріне облыстың қажеттілігінің сипаттамасы

Келесі топтарға бөлуге болатын қайта өңдеу орындарына бірнеше қажеттілік бар:

- Сайттар қағаз, картон, пластик, шыны, металл және электронды қалдықтар сияқты әртүрлі материалдарды қабылдауы керек;
- қайта өңделетін материалдардың әртүрлі түрлерін бөлек жинау үшін аумақтарды бөлу қажет;
- Қайта өңдеудің маңыздылығы және қайта өңделетін материалдарды дұрыс жинау туралы ақпараттық науқандарды өткізу;
- Халық үшін сұрыптау процесін жеңілдету үшін жинау орындарындағы ақпараттық белгілер мен көрсеткіштер;
- Қайта өңделетін материалдарды жинау мен өңдеуді қамтамасыз ету үшін жергілікті кәсіпорындармен өзара әрекеттесу;
- Пункттер қайта өңделетін материалдарды қабылдау және уақытша сақтау үшін қажетті құрал-жабдықтармен жабдыкталуы керек;
- Жиналған және өңделген қайта өңдеу көлемін бақылау үшін технологияны пайдалану.

Қазақстандағы және шетелдегі өндірістік және тұтыну қалдықтарын басқару әдістеріне шолу

Қазақстанда қалдықтарды бөлек жинау бағдарламалары жүзеге асырылуда, бірақ бұл әлі ерте кезеңде. Көптеген қалалар әртүрлі қалдықтарға арналған контейнерлерді орнатуды бастады.

Қатты қалдықтарды кәдеге жарату негізінен полигондарда болады. Қалдықтарды қайта өңдеу дамып келеді, бірақ әлі кең таралмаған. Өңдеу кәсіпорындарын құру бастамалары бар.

Қалдықтарды бөлу және қайта өңдеу қажеттілігі туралы халықтың хабардарлығын арттыру мақсатында науқандар жүргізілуде.

Тұрмыстық қатты қалдықтарды басқаруды жақсартуға бағытталған заңдар қабылданды, бірақ олардың орындалуы нақтылауды және бақылауды қажет етеді.

Швеция тәжірибесі

Бұл елде кез келген қалдық екінші реттік шикізаттың, энергияның және қоректік заттардың маңызды көзі ретінде қарастырылады. Қалдықтарды қайта өңдеу мен кәдеге жаратуды жоспарлау қоғамның қалыпты жұмыс істеуін қамтамасыз етудің кезек күттірмейтін құрылымдық міндеті ретінде бағаланады және мемлекеттік деңгейде жүзеге асырылады. Мемлекет жоспарлаған шараларды табысты жүзеге асыру жергілікті өзін-өзі басқару органдары – коммуналар (муниципалитеттер) деңгейінде қолданылатын нарықтық тетіктермен және салықтық тетіктермен қамтамасыз етіледі.

Қалдықтарды өңдеу саласында Швеция қалдықтарды толыққанды энергетикалық шикізатқа айналдыру бойынша көшбасшыға айналды. Елорданың шетінде модернизацияланған және ең ірі зауыттардың бірі жұмыс істейді. Мұнда күнделікті келетін қоқыстардың 95%-ы елге қажетті энергия мен ресурстарға айналады, кейіннен үйлерді жылытуға жұмсалады және қаланың ыстық сумен қамтамасыз ету қажеттілігін ішінара өтейді. Қалдықтарды басқарумен барлығы айналысады. Бұл ретте жауапкершілік салалары нақты бөлінген. Қарапайым шведтер үйдегі қалдықтарды сұрыптап, жақын маңдағы жинау орындарына жеткізуге жауапты. Ел тұрғындары қағаз, , пластмасса, металл, шыны, батареяларды бөлек жинайды. Тұрмыстық қалдықтарды шығару үшін арнайы контейнерлер қолданылады. Муниципалитеттер қалалық қоқыстарды жинауға жауапты - бұл тек қарапайым тұрғындар ғана емес, сонымен қатар мейрамханалар, дүкендер мен кеңселер шығаратын қалдықтар. Сонымен қатар, қала оны өңдеу кәсіпорындарына тасымалдайды. Әрбір муниципалитетте қалдықтарды басқару бойынша егжей-тегжейлі іс-шаралар жоспары бар. Ол қалдықтарды қалай азайтуды көздейтінін және одан туындайтын қауіптерді егжей-тегжейлі көрсетеді. Қалдықтарды қайта өңдеуге дайындау да муниципалитеттің міндеті. Бұл бағыттағы үгіт-насихат Швецияда көптеген жылдар бойы жүргізіліп келеді, егер сонау сексенінші жылдары мұндай сұрыптау жүйесі туралы әңгіме болмаған болса, бүгінде кез келген швед қалалық пәтері үшін әртүрлі қоқыс түрлеріне арналған ондаған қаптар әдеттегі нәрсе. Соңғы жылдары қатты тұрмыстық қалдықтарды жинаудың автоматтандырылған жүйелері белсенді түрде енгізілді, көптеген үйлерде екінші кәріз жүйесі - жер асты

қоқыс құбыры бар; Сонымен қатар, жалпы мәдени деңгей жоғарылап, үлкен қалалар әлдеқайда таза болды.

Қайта өңдеу және өртеу қалдықтарды басқарудың тиімді әдістері ретінде пайда болды, бұл елге полигондарға түсетін қалдықтардың мөлшерін күрт азайтуға көмектесті. Бұл күш-жігер сонымен қатар қазба отындарына тәуелділікті азайтуға көмектеседі.

Нидерланды тәжірибесі

Нидерландыда қалдықтарды бөлу кеңінен таралған. Тұрғындар қоқыстарды органикалық, пластмасса, шыны, қағаз және қалдық қалдықтарға сұрыптайды.

Қалдықтарды қайта өңдеудің жоғары деңгейі (60%-дан астам). Нидерланды компосттау және энергияны қалпына келтіруді қоса алғанда, қайта өңдеудің заманауи технологияларын пайдаланады.

Елде қалдықтарды басқарудың инновациялық технологиялары, мысалы, мобильді қосымшаларды пайдалана отырып, термиялық қайта өңдеу және қалдықтарды жинау жүйелері белсенді түрде қолданылуда.

Қатаң экологиялық ережелер мен қалдықтарды азайтуға бағытталған белсенді үкімет саясаты. Қайта өңдеуді ынталандыруға бағытталған салықтар мен төлемдер жүйесі бар.

Германия тәжірибесі

Германия тұрғындары қалдықтарды бөлек жинауды 1980 жылдардың аяғында бастады, ал қазір Германияда терең сұрыптау жүйесі бар. Германияның мемлекеттік бағдарламалары барлық секторлардың, соның ішінде қалдықтарды басқару саласындағы ғылымның кешенді жұмысына бағытталған.

Үйге тағайындалған сайтта кем дегенде үш контейнер болуы керек - тамақ қалдықтары үшін, пластик, пакеттер мен қаптамалар үшін, қағаз бен картон үшін. Шыны бөтелкелер мен банкалар - шарап, май немесе джем көшедегі бөлек қоқыс жәшіктеріне апарылады. Сусынға арналған ыдыстарды барлық дүкендер желісінде орнатылған арнайы жинау орындарына – фандоматтарға қайтаруға болады. Бұл ретте пластик бөтелке немесе банка құны әрбір дерлік сусынның бағасына кіреді, ал контейнерді қайтару арқылы бұл артық төлемді қайтаруға болады.

Көлемді қалдықтар полигондарға өз бетінше немесе тиегіштердің көмегімен тасымалданады. Киімді қайырымдылық ұйымдары, ал аккумуляторларды осы мақсат үшін арнайы жәшіктер орнатылған дүкендер қабылдайды. Тұрғындар үшін ең бастысы – қалдықтарды қоғамдық контейнерлерге дұрыс орау. Барлық федералды штаттарда осы нормаларды бұзғаны үшін айыппұлдар айтарлықтай ерекшеленеді - дұрыс емес жерге лақтырылған қалдықтар үшін сіз 30 еуродан 75 еуроға дейін төлей аласыз. Резервуарда қалған ескі шкаф немесе тоңазытқыш 50-2500 еуро тұрады. Сонымен қатар, егер құқық бұзушы табылмаса, басқарушы компания мұндай қоқыстарды шығару шығындарын кіреберістегі барлық пәтерлер арасында тең бөледі.

Қалдықтарды басқару жүйесі тұрмыстық қалдықтардың 90%-дан астамын қайта өңдейді. 2021 жылғы мәліметтерге сәйкес, қағаздың 68%, шынының 94% және болаттың 45% "қайта өңделген" материалдардан өндірілген. Германия әлемдегі қайта өңдеу деңгейі ең жоғары ел болып табылады. Жалпы қайта өңдеу жылдамдығын есептеудің әртүрлі әдістері болғанымен, Германия шығаратын барлық қалдықтардың шамамен 56% қайта өңдейді.

Қалдықтарды жинайтын ұйымдарға қойылатын талаптар мен критерийлер

Қоқыс жинайтын ұйымдар мыналарға міндетті:

- өз қызметін жүзеге асыруға мемлекеттік органдар берген лицензиялары болуы.
- қалдықтарды жинау және тасымалдау үшін пайдаланылатын арнайы техникаға рұқсаттың болуы;
- медициналық қалдықтарды жинау кезінде жұмысшылар үшін арнайы жабдықталған көлік және жеке қорғаныс құралдары болуы қажет;
- рұқсат етілмеген полигондардың пайда болуына жол бермеу мақсатында көліктердің қозғалысын бақылау үшін GPS навигаторлары бар арнайы жабдықты қамтамасыз ету.
- жиналған және жойылған қалдықтардың көлемі туралы есеп беру.

Экологиялық кодекстің талаптарына және коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу қағидаларына сәйкес қатты тұрмыстық қалдықтарды жинауды және тасымалдауды жүзеге асыратын тұрмыстық қатты қалдықтар нарығына қатысушыларды анықтауға қойылатын талаптар мен өлшемдер

Өнерге сәйкес. 337 Қазақстан Республикасының Экологиялық кодексі:

1. Қалдықтарды жинау, сұрыптау және (немесе) тасымалдау, қауіпті емес қалдықтарды шығару және (немесе) жою жөніндегі кәсіпкерлік қызметті жоспарлайтын немесе жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері уәкілетті органға қызметтің басталғаны немесе тоқтатылғаны туралы хабарлама беруге міндетті. "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасының Заңында белгіленген тәртіппен қоршаған ортаны қорғау саласында.

Нарық қатысушыларында болуы керек:

- қалдықтарды жинау, сұрыптау және (немесе) тасымалдау жөніндегі кәсіпкерлік қызметтің басталуы туралы талондық хабарлама;
- тұрмыстық қатты қалдықтарды күнделікті шығаруды қамтамасыз ету үшін қажетті мөлшерде тұрмыстық қалдықтарды жинауға және шығаруға арналған арнайы жабдықты пайдалану;
- арнайы техниканың білікті (жұмыс тәжірибесі) жүргізушілері;
- ай сайын полигонның/полигон қызметкерінің белгісімен қатты тұрмыстық қалдықтарды полигондарға/полигондарға шығару және орналастыру туралы есептерді ұсыну.

6. БАҒДАРЛАМАНЫҢ МАҚСАТЫ, МІНДЕТТЕРІ ЖӘНЕ НЫСАНАЛЫ КӨРСЕТКІШТЕРІ

6.1 Мақсаты мен міндеттері

Бағдарламаның мақсаттары:

Абай облысы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтарды басқарудың тиімді жүйесін құру, өндіріс және тұтыну қалдықтарын жауапты басқаруды қамтамасыз ету, қалдықтардың түзілуін азайту және оларды қайталама экономикалық айналымға тарту, оның ішінде:

- қалдықтарды экологиялық бағытта жинау, сақтау, орналастыру, қайта өңдеу және кәдеге жарату инфрақұрылымын құру және дамыту;
- экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық заңнама талаптарына сәйкес келмейтін аумақтарды рекультивациялау объектілерін анықтау немесе оларды жою;
- қалдықтарды кәдеге жарату үлесіне қол жеткізу жағдайларын қамтамасыз ету - жиналған қалдықтардың жалпы көлемінен 20 %;
- экологиялық білім беру және қалдықтарды жауапкершілікпен басқару бойынша халықтың экологиялық мәдениетін қалыптастыру.

Осы мақсаттарға жету үшін келесі негізгі міндеттерді шешу қажет:

- 1) Абай облысы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтарды кешенді басқарудың ұйымдық-экономикалық негіздерін қалыптастыру;
- 2) аймақтағы елді мекендер контекстіндегі контейнер алаңдары мен контейнерлерді түгендеу;
- 3) облыс бойынша қатты тұрмыстық қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және орналастыру бойынша халыққа тарифтерді әзірлеу;
- 4) коммуналдық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының нормативтерін айқындау;
- 5) әр түрлі, оның ішінде қауіпті қалдықтарды жинау және тасымалдау жүйесін ұйымдастыру;
- 6) инфрақұрылымдық ұйымдардан қалдықтарды бөлек жинауды енгізу;
- 7) қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау және қайта өңдеу жүйелерін енгізу;
- 8) халықты қалдықтарды бөлек жинау жөніндегі іс-шараларға түсіндіру және тарту бойынша іс-шаралар мен іс-шараларды өткізу;
- 9) келесі мақсаттарда коммуналдық қалдықтарды басқару жөніндегі өңірлік операторларды конкурстық іріктеу;
 - қатты тұрмыстық қалдықтарды өңдеуге арналған құрылыстар салу;
 - экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық заңнама талаптарына сәйкес келмейтін қатты тұрмыстық қалдықтарды орналастыру объектілерін пайдаланудан шығару және рекультивациялау;

- қалдықтарды басқару саласындағы инвестициялық жобаларды мемлекеттік қолдауды қамтамасыз ету, қалдықтарды басқару жүйесінің объектілерін салу және (немесе) реконструкциялау мақсатында шарттар (келісімшарттар) жасасу.

Қойылған мақсаттарға қол жеткізуді, тапсырмалар мен Бағдарламаның іс-шараларын іске асыруды бағалау үшін 7-кестеде көрсетілген нысаналы индикаторлар белгіленді. Бағдарламаны іске асыру процесінде нысаналы индикаторлардың тізбесі толықтырылуы және/немесе түзетілуі мүмкін.

6.2 Нысаналы көрсеткіштер

7-кесте

№ п/п	Нысаналы көрсеткіштің атауы	2025ж.	2026ж.	2027ж.	2028ж.	2029ж.
	1	3	4	5	6	7
1	Коммуналдық қалдықтардың түзілу және жинақталу нормаларын анықтау	+	-	-	-	-
2	Облыс бойынша тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және орналастыру бойынша халыққа тарифтерді әзірлеу	20%	50%	100%	100%	100%
3	Халықты қалдықтарды жинау және тасымалдау қызметтерімен қамтуға қол жеткізу	1	3	10	18	
4	Халықтан қайталама ресурстарды алу пункттерінің санын көбейту	10%	20%	30%	40%	50%
	Тұрмыстық қатты					

5	қалдықтарды сұрыптау процесіне тартылған халықтың үлесі	0%	3%	6%	10%	15%
6	Қайта өңделген қатты тұрмыстық қалдықтардың үлесіне қол жеткізу	-	3%	6%	10%	15%
7	Тұрмыстық қатты қалдықтарды кәдеге жаратуға (көшіруге) жіберілетін қатты тұрмыстық қалдықтардың үлесін азайту	-	-	1	-	-
8	Экологиялық талаптар сәйкес рұқсат етілмеген қоқыс үйінділерін жою	100	100	100	100	50
9	Сұрыптау желілерінің құрылысы	100	100	100	100	50
10	Жойылған және қалпына келтіру жұмыстары жүргізілген қоқыс үйінділер саны	2	5	3		
11	Қалдықтарды бөлек жинау үшін қоқыс контейнерлері мен 100% қамтамасыз ету	-	100%	-	-	-
	Қоқыс үйінділерді					

12	санитарлық нормаларға сәйкестендіру		100%	100%	100%	100%
----	-------------------------------------	--	------	------	------	------

7. БАҒДАРЛАМАНЫҢ НЕГІЗГІ БАҒЫТТАРЫ, ҚОЙЫЛҒАН МАҚСАТҚА ЖЕТУ ЖОЛДАРЫ ЖӘНЕ ЖҮРГІЗІЛЕТІН ТИІСТІ ШАРАЛАР

7.1 Коммуналдық қалдықтарды басқару механизмін құру

Қалдықтарды басқарудың кешенді тәсілі қалдықтардың құрамы мен санындағы болашақ өзгерістерге бейімделу үшін ұзақ мерзімді стратегиялық жоспарлауға негізделуі керек.

Қызмет нәтижелерінің мониторингі мен бағалауы Тұрмыстық қалдықтарды басқару бағдарламасының кезеңдерін әзірлеу мен іске асыруды үздіксіз сүйемелдеу керек.

Басқару жүйесін зерттей отырып, біз келесі қорытындыларды жасай аламыз және ұсыныстар жасай аламыз:

- Тұрмыстық қалдықтардың түзілуі мен жинақталуының нормативтерін айқындау бойынша жұмыстарды жүргізу және облыс аумағында тұрмыстық қатты қалдықтарды жинау, тасымалдау, сұрыптау және орналастыру бойынша халыққа тарифтерді әзірлеу;

- аудандағы қолданыстағы контейнер алаңдарын сәйкестендіру, сондай-ақ орналастыру орнын анықтау және мұндай учаскелер жоқ елді мекендер үшін контейнерлердің және/немесе сақтау жәшіктерінің қажетті санын орнату арқылы қалдықтарды жинауға арналған контейнерлер үшін арнайы жабдықталған алаңды орнату;

- Барлық учаскелерді бір типті контейнерлермен жабдықтау және оларды қалдықтардың түрі бойынша белгілеу;

- арнайы жабдықталған учаскелерде бөлек жинау талаптарының сақталуын бақылауды қамтамасыз ету;

- Полигондарға түсетін жүктемені азайту және өздігінен пайда болатын полигондардың санын азайту мақсатында қалдықтарды қабылдау пунктіне тасымалдаудың барлық тізбегін, екінші реттік шикізат ретінде қатты тұрмыстық қалдықтарды қадағалап, түрлері бойынша сұрыпталған қатты тұрмыстық қалдықтарды басқаруға жауапты тұлғаны тағайындау;

- Тұрақты аралықта қалдықтарды жинау ережелері бойынша қызметкерлерді оқыту. Құжаттаманы жүргізу және мердігерлермен жұмыс істеу ережелерін үйрету үшін қалдықтарды шығаруға және есепке алуға жауапты персоналға қосымша оқытуды өткізу. Жаңа қызметкерлерді жұмысқа қабылдау кезінде Абай облысы Бородулиха ауданында қалдықтарды басқару бойынша оқытуды өткізу;

- Мамандандырылған ұйымдармен қажетті шарттардың уақтылы жасалуын бақылауды қамтамасыз ету, яғни. Абай облысы Бородулиха ауданындағы елді

мекендер үшін коммуналдық қалдықтарды жинауды, сұрыптауды, тасымалдауды, қалпына келтіруді және/немесе кәдеге жаратуды жүзеге асыратын жеке кәсіпкерлер немесе заңды тұлғалар.

- "Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі мердігер ұйымдардың қалдықтарды шығаруын жедел бақылауға алсын.

7.2 Қалдықтарды бөлек жинауды енгізу жөніндегі шаралар

Жеке жинау жүйесін енгізу үшін келесі шараларды қабылдау қажет:

1. Бородулиха ауданындағы елді мекендер контексінде контейнер алаңдары мен контейнерлерге түгендеу жүргізу;

2. Барлық контейнерлік учаскелерде қатты тұрмыстық қалдықтардың құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету;

3. Коммуналдық қалдықтардың қауіпті компоненттерін жинау және қалпына келтіру жүйесін ұйымдастыру

4. Арнайы орындарды ұйымдастыру және тұрғындардан пайда болатын коммуналдық қалдықтар мен құрылыс қалдықтарын тасымалдау бойынша мамандандырылған кәсіпорынды анықтау.

7.3 Коммуналдық қалдықтардың түзілу санын азайту

Төменде әзірленген және ұсынылған Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары сапалық және сандық көрсеткіштерді, орындау мерзімдерін және күтілетін шығындарды ескереді. Бұл оқиғаның айтарлықтай экологиялық әсері бар, өйткені ол негізгі қалдықтарды орналастыру көлемін азайтады және осылайша қоршаған ортаға антропогендік жүктемені азайтады.

Абай облысы Бородулиха ауданында мыналар зерттелетін болады:

- экономикалық тиімділік және қалдықтарды өңдеу мен қайта өңдеуге көбірек тарту тәсілдері;

- пайдалануға жарамдылығын бағалау үшін қалдықтар түрінің құрамын талдау;

- өңдеу технологиялары үшін нарықта жаңа технологиялық шешімдердің болуы, олардың орындылығын талдау және өндірістік процестерге енгізудің мүмкін жолдары.

Абай ауданы Бородулиха ауданында орналастырылған қалдықтардың қоршаған ортаға тигізетін кері әсерін азайтуды қамтамасыз ететін шешуші фактор оларды кәдеге жарату процесі болып табылады.

7.4 Конкурс (тендер) өткізу арқылы ҚТҚ жинау, тасымалдау және көму жөніндегі субъектілерді айқындау және экологиялық заңнамаға сәйкес талаптарды белгілеу

ҚР ЭК 367-бабы 4-тармағына және "Коммуналдық қалдықтарды басқару қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Экология, Геология және табиғи ресурстар министрінің м.а. 2021 жылғы 28 желтоқсандағы № 508 бұйрығының 4-тармағына сәйкес ҚТҚ жинаудың орталықтандырылған жүйесін ЖАО конкурс (тендер)

өткізу арқылы ұйымдастырады, бірақ ҚТҚ нарығына қатысушыларды Заңның 4-тарауына ҚР "Мемлекеттік сатып алу туралы" сәйкес айқындайды

ҚР "Мемлекеттік сатып алу туралы" Заңының 4-тарауы конкурс тәсілімен мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыруды белгілейді. Мемлекеттік сатып алуды ұйымдастырушының (ЖАО) конкурстық құжаттамасында, оның ішінде Үлгілік болып табылатын тауарларды, жұмыстарды немесе көрсетілетін қызметтерді мемлекеттік сатып алу туралы шарттың жобасы қамтылуға тиіс. Шартқа қосымшаларда қызмет көрсету/Жұмыстарды орындау көлемі, талаптары, техникалық ерекшелігі көрсетіледі.

ҚТҚ жинау және тасымалдаумен мамандандырылған кәсіпорындар айналысуы тиіс, олардың қызметі бірінші кезекте ҚР экологиялық заңнамасының талаптарына сәйкес келуі тиіс.

МВО таңдау кезіндегі негізгі талаптардың бірі- ҚР ЭТРМ тізілімінде ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі компанияның болуы, бойынша қызметті жүзеге асырудың басталғаны туралы хабарлама беру. Қауіпті емес қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау жөніндегі қызметті жүзеге асыратын кәсіпкерлік субъектілері "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" ҚР Заңына сәйкес ҚР ЭТРМ-ға қызметтің басталғаны туралы хабарлама беруге міндетті. Хабарлама тәртібіне сәйкес келмейтін МВО конкурсқа жіберілмейді және ҚТҚ жинау және әкету бойынша қызметтер көрсете алмайды. Себебі қауіпті емес қалдықтарды жинау, сұрыптау және тасымалдау бойынша қызметті ҚР ЭТРМ-ға хабарлама бермей жүзеге асыруға тыйым салынады.

Егер кәсіпкерлік субъектілері қауіпті қалдықтарды қайта өңдеу, залалсыздандыру, кәдеге жарату және жою жөніндегі жұмысты көрсетсе, онда олар "Рұқсаттар және хабарламалар туралы" Қазақстан Республикасы Заңының талаптарына сәйкес қызметтің тиісті кіші түрі бойынша жұмыстарды орындауға лицензия алуға міндетті.

Медициналық қалдықтармен, МСО, қауіпті ЭЭО-мен жұмыс істеуге мамандандырылған ұйымдардың лицензиясы болуы керек.

ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі қызметтердің сапасын арттыру үшін коммуналдық қалдықтарды басқаруға бәсекелестік негізде ұзақ мерзімді келісімшарттар жасасу қажет. Ұзақ мерзімді келісімшарттар ҚТҚ жинау және әкету жөніндегі субъектілерге компанияларды дамытуға өз қаражатын салуға мүмкіндік береді. Ұзақ мерзімді келісімшарттардың нәтижелері бойынша орындалған жұмыстардың нәтижелерін көруге және бағалауға болады. Кем дегенде 5 жылға келісімшарт жасау нұсқаларын қарастыру.

7.5 Дербес деректерді бермей ҚШҰ үшін халықты тіркеу туралы мәліметтерге қол жеткізуді ұсыну

ҚТҚ жинауға, тасымалдауға, сұрыптауға және көмуге және халықтың уақтылы төлеуіне тарифтің жиналуын арттыру үшін ЖАО-ның халықты тіркеу туралы мәліметтерге қол жеткізуге қатысты мамандандырылған ұйымдармен өзара іс-қимылын күшейту жоспарлануда.

Азаматтарды тұрғылықты, уақытша болатын (тұратын) жері бойынша тіркеу кезінде жаңа тіркеу мекенжайы туралы мәліметтер нақты уақыт режимінде ПМ ақпараттық жүйесінен эталондық деректер банкі болып табылатын және оған қол жеткізу барлық мемлекеттік және жергілікті атқарушы органдарға (әкімдіктерге) қамтамасыз етілген "жеке тұлғалар" Мемлекеттік Деректер базасына (әкімші - ҚР ӨМ) беріледі ҚР.

Осы интеграция шеңберінде ЖАО ҚТҚ жинау, әкету, қайта өңдеу және көму үшін төлемдерді дұрыс есептеуге мүмкіндік беретін мекенжай бойынша тіркелген азаматтардың саны туралы мәліметтерді иесіздендірілген түрде (дербес деректерді берусіз) ҚШҰ-ға беретін болады.

8. ІС-ШАРАЛАР ЖОСПАРЫ

Қойылған мақсаттарға қол жеткізу және қойылған міндеттерді орындау үшін Бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары әзірленді, ол 8-кестеде көрсетілген.

Іс-шаралар жоспары тапсырмалар мен көрсеткіштер бойынша топтастырылып, жауапты орындаушылар көрсетілген. Іс-шаралар жоспары күтілетін нәтижелерге қол жеткізу үшін кешенді тәсілді және Бағдарламаны барлық жауапты орындаушылардың жұмысын үйлестіруді қамтамасыз етеді.

Бағдарламаға енгізілген үлгілік техникалық және жобалық құжаттаманы әзірлеу жөніндегі іс-шаралар энергия үнемдеуді және коммуналдық қалдықтарды басқару саласындағы қызметтің энергия тиімділігін арттыруды қамтамасыз ететін ең жақсы қолжетімді әдістерді пайдалануды қамтамасыз етуі тиіс; Іс-шаралар жоспарына түзетулер қажет болған жағдайда, мониторинг нәтижелері бойынша негізделген ұсыныстар болған жағдайда, енгізіледі. Мониторинг нәтижелері бойынша қойылған мақсаттарға, міндеттер мен көрсеткіштерге қол жеткізу мүмкін еместігі анықталған жағдайда, басқа да шаралар белгіленеді және анықталған проблемалық мәселелерді шешу бойынша шаралар қабылданады.

"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі мониторинг нәтижелері бойынша мыналарға бағытталған шешімдер қабылдайды:

1) Бағдарламалардың белгіленген мақсаттары мен міндеттеріне қол жеткізу үшін жоспарланған іс-шараларды іске асыру тиімділігін арттыру (басқа іс-шараларды анықтау);

2) Анықталған проблемалық мәселелер бойынша шаралар қабылдау.

"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылығы, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі Бағдарламаның Тапсырыс берушісі ретінде мынадай функцияларды жүзеге асырады:

1) Бағдарламаны барлық іске асырушылардың іс-қимылдарын үйлестіре отырып, Абай облысы Бородулиха ауданында коммуналдық қалдықтармен жұмыс істеу

саласындағы мәселелерді шешуге бірыңғай орталықтандырылған кешенді тәсілді қалыптастырады және қамтамасыз етеді;

2) Бағдарламаны іске асырудың ұйымдастырушылық мәселелері бойынша Абай облысы Бородулиха ауданы әкімдігінің уәкілетті құрылымдық бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасайды.

3) Бағдарламаны іске асырудың ұйымдастырушылық мәселелері бойынша Абай облысы Бородулиха ауданы әкімдігінің уәкілетті құрылымдық бөлімшелерімен өзара іс-қимыл жасайды;

4) Бағдарламаның іс-шараларын іске асыру мәселелері бойынша коммуналдық қалдықтарды жинау және шығарумен айналысатын субъектілермен, мемлекеттік органдармен, әлеуметтік нысандармен, заңды тұлғалармен, жеке кәсіпкерлермен, жеке тұлғалармен өзара іс-қимыл жасайды;

5) Бағдарлама іс-шараларының орындалуын бақылауды жүзеге асырады, мониторинг нәтижелерін Қоғамдық кеңес отырыстарында талқылауға енгізеді

6) Бағдарламаның іс-шараларын іске асыру жөніндегі іс-шараларға, нысаналы көрсеткіштерге, шығындарға, оның ішінде Бағдарламаға тиісті өзгерістер енгізу қажеттілігін негіздей отырып, түскен ұсыныстар негізінде түзетулер енгізеді;

7) Бағдарлама іс-шараларының іске асырылуын тексеруге қатысады;

8) Бағдарламаны, сондай-ақ Бағдарламаның іс-шараларын іске асыру барысы туралы ақпаратты "Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесінің ресми интернет-ресурсында орналастырады.

Бағдарламаны іске асырушылар: Абай облысы Бородулиха ауданының әкімдігі ("Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесінің жауапты орындаушысы) уәкілетті органмен келісім бойынша Абай облысы Бородулиха ауданы әкімдігінің құрылымдық бөлімшелері, коммуналдық қалдықтарды жинау, шығару, кәдеге жарату және кәдеге жарату субъектілері, мемлекеттік органдар, әлеуметтік нысандар, заңды тұлғалар, жеке кәсіпкерлер, ҰЕҰ және басқа да мүдделі тұлғалар.

8-кесте

Бородулиха ауданы бойынша 2025-2029 жылдарға арналған коммуналдық қалдықтарды басқару бағдарламасын іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспары

№ п/п	Іс-шаралар	Аяқтау нысаны	Орындауға жауаптылар	Қаржыландыру көзі
1	2	3	4	6
1	Қоршаған ортаға бағытталған қалдықтарды жинау, сақтау, кәдеге жарату, қайта өңдеу және кәдеге жарату инфрақұрылымын құру және дамыту			
			"Абай ауданы Бородулиха	

1.1	Ауданның елді мекендері бойынша контейнер алаңдары мен контейнерлерді түгендеу	Ақпарат	ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ауылдық округтер әкімдіктері	Қажет емес
1.2	Бородулиха ауданында қатты тұрмыстық қалдықтарды сұрыптау желісі бар полигон құрылысы	Ақпарат	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ауылдық округтер әкімдіктері	Жергілікті бюджет
1.3	Жеке деректерді берусіз ҚШҰ үшін халықты тіркеу туралы ақпаратқа қол жеткізуді қамтамасыз ету	Ақпарат	Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ	Қажет емес
1.4	Контейнер паркін толықтыру	Есеп	Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ	ҚШҰ қаражаты
1.5	Контейнер алаңдарын жөндеу және оларды санитарлық нормалар мен заң талаптарына сәйкес келтіру (коршауларды орнату)	Есеп	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ауылдық округтер әкімдіктері	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
	У а қ ы т т ы қамтамасыз ету			

1.6	үшін қоқыс машиналарын жаңарту және сатып алу қатты қалдықтарды шығару	Есеп	ҚШҰ	ҚШҰ қаражаты, жеке инвестициялар
1.7	Конкурс (тендер) нәтижелері бойынша ЖАО айқындаған мамандандырылған ұйымдармен ҚТҚ тасымалдауға міндетті шарт жасасу бойынша орталықтандырылған жүйені пайдалану кезінде тұрғын үйлерде немесе жеке тұрған ғимараттарда қызметін жүзеге асыратын ЗТ және ЖК - мен профилактикалық жұмыс	Есеп, барлық ұйымдарға ақпараттық хаттар жолданды	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ	Қажет емес
1.8	Барлық елді мекендердің санитарлық тазалығын қамтамасыз етуді қаржыландыру	Есеп, сметалық есептеу	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ауылдық округтер әкімдіктері	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
1.9	Б а с ы м инвестициялық жобаларды іске асыратын инвесторларға салықтық жеңілдіктер беру мақсатында қалдықтарды басқару саласындағы инвестициялық жобаларды қарау	Талдау есебі	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі	Қажет емес
	Қалдықтарды басқару жүйесінің			

2.0	объектілерін салу және (немесе) реконструкциялау мақсатында инвестициялық міндеттемелер мен мемлекеттік-жекешелік әріптестік шарттарын жасасу мүмкіндігін қарастыру.	Келісімдер (мүмкіндігінше)	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі	Қажет емес
2	Экологиялық және санитарлық-эпидемиологиялық заңнаманың талаптарына сәйкес келмейтін аумақтарды рекультивациялауға арналған объектілерді анықтау немесе оларды жою;			
2.1	Тұрмыстық және құрылыс қалдықтарының рұқсат етілмеген үйінділерін (табиғи үйінділерді) анықтау және жою үшін арнайы техникамен (ұшқышсыз ұшу аппараттары және т.б.) мердігерлерді жалдау	Есептер	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі	Жергілікті бюджет
2.2	Қоқыс үйінділерді жою аяқталғаннан кейін жерді рекультивациялау	Есептер	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі	Жергілікті бюджет
2.3	Қалдықтарды сұрыптау станциясының құрылысы	Есеп, орындалған жұмыстардың сертификаттары, пайдалануға беру актісі	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі	Инвестициялар
3	Қалдықтарды қайта өңдеу үлесіне қол жеткізу үшін жағдайларды қамтамасыз ету			

3.1	Барлық контейнерлер алаңдарында қатты тұрмыстық қалдықтардың құрғақ фракциясын бөлек жинауға арналған контейнерлерді орнатуды қамтамасыз ету және қайталама шикізатты бөлек шығаруды қамтамасыз ету.	Есеп	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ	Инвестициялар
3.2	Қауіпті қалдықтарды бөлек жинауды, тасымалдауды және қайта өңдеуді қамтамасыз ету бойынша конкурсты ұйымдастыру және мердігердің қызметін айқындау	Конкурс қорытындысы	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
3.3	Қалдықтардың жекелеген түрлерін, соның ішінде құрылыс қалдықтарын және қауіпті қалдықтарды (құрамында сынап бар қалдықтар, медициналық қалдықтар) жинауға арналған жекелеген учаскелерді қоса алғанда, тұрғындардан қалдықтарды стационарлық қабылдау пункттерін/пункттерін ұйымдастыру	Есеп	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ	ҚОҚ жөніндегі іс-шаралар жоспары шеңберінде жергілікті бюджет
4	Қалдықтарды жауапкершілікпен басқару бойынша экологиялық ағарту және халықтың экологиялық мәдениетін қалыптастыру			
	Тұрғындарға, шағын және орта бизнес субъектілеріне жеке-жеке түсіндіру		"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын	

4.1	жұмыстарын жүргізуде қалдықтарды жинау, коммуналдық қалдықтарды басқару науқандарын ұйымдастыру	Есеп	үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ	Қажет емес
4.2	Ауылдық әлеуметтік мекемелерден (мектептер, балабақшалар және т.б.), кәсіпорындардан, қоғамдық тамақтандыру саласындағы шағын және орта кәсіпкерлік субъектілерінен азық-түлік қалдықтарын жинау және өңдеу мақсатында және басқа да органикалық қалдықтарды бөлек жинау бойынша мердігерді анықтау бойынша іс-шараларды ұйымдастыру.	Есеп	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі	Қажет емес
4.3	Тұрмыстық қатты қалдықтар проблемасына қоғамның назарын аударуға бағытталған әлеуметтік жарнаманы құру, орналастыру және тарату	Есептер	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ, ҰЕҰ	Жергілікті бюджет
4.4	Тұрғындардың ұйымдастырылған қалдықтарды қабылдау пункттері (пластик, картон және қағаз қалдықтары, шыны)	Есептер	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі"	Қажет емес

	туралы ақпараттандырылуы н қамтамасыз ету.		мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ, ҮЕҰ	
4.5	Әлеуметтік желілерде және аудан әкімдігінің сайтында ақпарат тарату арқылы тұрғындарды коммуналдық қалдықтардың қауіпті құрамдас бөліктері туралы хабардар етуді қамтамасыз ету және олармен қауіпсіз жұмыс істеуге ықпал ету	Есептер	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ, ҮЕҰ	Қажет емес
4.6	Білім беру ұйымдарының, оның ішінде студенттермен, педагогикалық ұжыммен және техникалық персоналмен тұрақты жұмысты қосатын, қатты тұрмыстық қалдықтарды басқарудың ақпараттық жоспарын әзірлеу және енгізу	Жоспарды әзірлеу туралы ақпарат және оның орындалуы туралы есептер	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ, ҮЕҰ	Қажет емес
4.7	Қалдықтарды тиімді басқару қажеттілігі туралы халықтың хабардар болу деңгейін бағалау ү ш і н социологиялық сауалнама жүргізу	Есеп, сауалнама	"Абай ауданы Бородулиха ауданының тұрғын үй-коммуналдық шаруашылық, жолаушылар көлігі және автомобиль жолдары бөлімі" мемлекеттік мекемесі, ҚШҰ, ҮЕҰ	Қажет емес